

ДОСЛІДЖЕННЯ ФАЗИ ЕКОНОМІЧНОГО ЦИКЛУ УКРАЇНИ

НТУ «Дніпровська політехніка»

Зуєва А.С.

Науковий керівник: к.т.н., доц. Крилова О. В.

В залежності від періоду тривалості фаз економічного циклу, виділяють короткостроковий, середньостроковий та довгостроковий цикли.

Україні з дня незалежності лише 30 років, тому довгостроковий економічний цикл, в якому дві фази спаду та піднесення тривають по 25-30 років кожний, ще не пройшли цей період, а короткостроковий цикл що триває 3-5 років є дуже малим для того, щоб проаналізувати економічний стан в Україні. Тому, для кращого аналізу фази економічного циклу, доцільно обрати середньостроковий цикл та проаналізувати, на якій фазі перебуває українська економіка.

Середньостроковий економічний цикл складається з 4 фаз, а саме: спад, депресія, поживлення та піднесення. У певний часовий період, коли кожна з них впроваджується в країні, вони характеризуються зміною таких показників як рівень цін, зміну ВВП, рівень безробіття, ступінь завантаження виробничих потужностей, обсяг вироблення продукції тощо. При цьому, необхідно заповнити, що відбувається циклічність цих фаз, і тому за потужним піднесенням в економіці, а саме за 2-2,5 роки, знову буде спад.

Так як вже наводилася інформація стосовно часового терміну середньострокового циклу, за якого фази змінюються одна на одну, було обрано для аналізу завершені 2021 та 2019 роки. Жахлива ситуація, що спричинена широкомасштабним військовим вторгненням Росії на територію України впливає на зміну статистичних показників і не дає можливості проаналізувати економічне сьогоднішнє 2022 року.

У табл.1 структуровано інформацію, яка була взята з офіційного сайту Державної статистики України (рівень інфляції через ІСЦ – індекс споживчих цін, рівень безробіття), Національного банку (поточний рівень інфляції на 2021 р.) та Світового банку (рівень ВВП).

Таблиця 1

Загальні макроекономічні показники

Показник/Рік	2019	2021
Рівень інфляції, %	4,1	10,0
Рівень безробіття, %	8,6	10,3
Реальний рівень ВВП, %	3,2	-4
Обсяг ВВП, млрд \$	153,93	155,582
Індекс промислової продукції (ІПП)	100,4	99,3
Мінімальна заробітна плата, грн	4173	6500
Облікова ставка, %	13,5	9,0

Рівень інфляції на кінець 2019 р. становив 4,1%, у жовтні 2021 р. – 10,9%, а на кінець 2021 р. – 10,0%. Основною причиною росту інфляції стала коронавірусна хвороба COVID-19, за якою подорожчали товари і вартість на енергоресурси. Рівень безробіття зріс на 1,7% на кінець IV кв., на який також вплинули наслідки COVID-19, адже скорочувалися обсяги виробництва, що призводило до звільнення робітників. Якщо аналізувати обсяг ВВП у млрд \$, то є незначне зростання на 1,652 \$ США, але загальний рівень ВВП у відсотках є протилежним. За 2021 р. Світовий банк зафіксував спад рівня реального ВВП на 4,0%. Обсяг виробництва у 2019 році у вересні зріс у порівнянні з попереднім роком на 0,4% і склав 100,4, в той час як у 2021 р., прирівнюючи до вересня 2020 року, обсяг промислового виробництва недовиробився на 0,7%, тобто склав 99,3% (у 2020 році в вересні ІПП склав 96,6 %, що демонструє також зниження виробничих потужностей). У показнику рівня мінімальної заробітної плати є зрушення в позитивну сторону, але необхідно пам'ятати, що реальна вартість заробітної плати може бути меншою, що спричинене інфляційним зростом. Наприклад, проведемо невеликі математичні розрахунки. У 2019 році, інфляція за рівня 4,1% «поглинула» 171, 093 грн, тобто номінальна можна отримати 4173 грн, а реально 4001,9 грн. У 2021 році інфляція «поглинула» 654 грн. Тобто з ростом інфляції, держава збільшує мінімальні заробітні плати для того, щоб стимулювати економіку та покращувати економічні відносини на ринку товарів та послуг, але з ростом заробітних плат та інфляції, наше недоотримання грошей за виконану роботу також зростає. Останнім показником, який має також зменшення свого числа до 9,0% у грудні 2021 р., але на користь як комерційним банкам, так і споживачам кредитів від цих банків є облікова ставка. Завдяки цьому, на українському фінансовому ринку будуть зростати обсяги сукупного попиту на кредитні ресурси, що в результаті стимулюватиме економіку до виходу з «кризової ями».

Проаналізувавши наведені статистичні дані, можна зробити висновок, що українська економіка все ще знаходиться на фазі депресії середньострокового економічного циклу, адже інфляція зросла на 5,9%, безробіття зросло на 1,7%, загальний рівень ВВП зменшився на -4,0%. Підґрунтя того, щоб на кінець 2022 та подальших роках перейти до фази пожвавлення наразі змінилися, через військові дії в Україні, які призводять до великих економічних труднощів, але незважаючи на це, приводом виходу з кризи були прогнози від НБУ щодо зменшення рівня інфляції до 5%, а також збільшення економіки на 4% щороку з 2022 року, також зменшення рівня безробіття та зростання рівня зайнятості та зростання мінімальної заробітної плати з 6500 грн до 6700 грн у жовтні 2022 р.

Перелік посилань

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov>
2. Офіційний сайт Національного банку України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bank.gov.ua>
3. Офіційний сайт Світового банку. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.worldbank.org>
4. Інфляційний звіт НБУ: Економіка зростатиме сталими темпами. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bank.gov>